

Voltaképpen (mi is ez a voltaképpen?) mindig is izgatott, hogy a szavak nélküli mi-ként tudna másban is a szavak által azzá válni, ami eredetileg volt. Az írás kiváltódása (átváltozása) nem életté, hanem az életben fellelt, másnak is megélhetőségé.

*

A hajszálrepedés még láthatatlan. A XIX. század a válság megfogalmazásáé, a XX. a kiteljesedéséé.

És a hajszálrepedés az, hogy azon túl jön a valahai aranykor újraélhetősége.

N. Mészáros Júlia

Bárdy Margit dobozművei Győrben

A fehér és fekete szalaggal átkötött, méret szerint egymásra halmozott dobozok szabályos rendje lenyűgöz. Itt van tehát a művész, akinek hamarosan kiállítása nyílik, s itt vannak a művek, egyelőre hófehér tokokba rejtve.

A kicsomagolás szertartásos, mint a menyasszony vetkőztetése; mindenki türelmetlen, mégsem kapkod. A levegő várakozással teli. Mintha most születne valami, ebben a percben, amit félig-meddig talán már ismerünk, valójában fogalmunk sincs igazi lényegéről.

Játék ez a javából. Ragyogóan szellemes és életre szólóan megigéző. Pedig még nem történt semmi, vagy talán máris felgördült egy képzeletbeli függöny?

Végül sorra felnyílnak a dobozok, kitárul tartalmuk: aranyozott, vagy festett fakeretek mögött parányi lelkek. Színészek, táncosnők, énekesek, kislányok, férfialakok, jelenetek.

Kockacukorral az örökkévalóság babaházába rögzítve, az átlényegülés pillanatába merevítve, immár végérvényesen.

Bárdy Margit művei színpadi tervezőmunka során született, később kollázsokká fejlesztett, dobozterekbe helyezett, művészi eszközökkel megformált idő-objektképek.

A tér jelzésszerű vagy üres, legtöbbször csupán a keret varázsolja valamely irodalmi, színpadi vagy zeneműből és valóságból gyúrt helyszínné.

A figurák egyszerűek: testük ruhákat formázó gyúrt papír- és textildarab, kiegészítve karokkal, lábakkal, fejekkel. Törékeny alakok jellemző mozdulatokba merevedve a háttér fehér síkjától végtelenné váló térben. Attributumszerű, apró jelekből sejtjük múltjukat, eredetüket, hogy konkrét darabok szereplőiként, a kultúrtörténet ismert jeleneinek modelljeként, egyszersmind a művészi fantázia lenyomataként és az alkotói életút során megélt élmények időtlen emlékképeként születtek.

Történetük azonban soha nem ilyen egyszerű.

Bárdy Margit – miközben játékszínpadát készíti – a realitást vonja a keskeny színpadtérbe. A világot modellezi és eljátszik szereplőivel. Objektjeinek mágikus hatása nyomán pedig együttjátszunk vele. E művészi koncepción alapuló, mesterséges világban a jelenetekből ugyanis mi magunk teremtünk történeteket, a figurákba mi lehelünk életet, mi képzelünk sorsokat, élethelyzeteket.

Ez a legmagasabb szintű játék, amit valaha játszottunk, amire pedig ősidőktől képek vagyunk. Komoly és fennkölt, ugyanakkor talányos. A realitás olymértékű benne, hogy nem kell ismernünk a konkrét indítást, bele tudjuk képzelni magunkat szereplői helyzetébe. S minél inkább belefeledkezünk a leképezett valóságba, annál távolabb kerülünk a közönséges élettől. A mű megfejtése, a játék felszabadítja fantáziánkat és új minőségbe helyezi létünket.

Mi ez, ha nem az emberi cselekedet értelmének kultikus mélyrétegével való érintkezés? A játék végén már nem ugyanazok vagyunk, mint előtte. Tudunk valamit, vagy legalább sejtjük, érezzük, hogy a mindennapi dolgokat más szférákba emelve, megszabadulhatunk a világban való helyzetünk terheitől.

Ez a játék kívül áll az igazság-hazugság fogalmán, tisztán szellemi és tisztán esztétikai.

Túllép a kiinduláskor meghatározott idő- és térbeli határokon, s értelmét önmagában, így tehát bennünk is hordozza.

Bárdy Margit műveivel elvarázsol bennünket. Miközben formákba sűrített művészi koncepciójában feszültségekkel teli rendet teremt, ősi titkot tár fel: az elmúlás és örökévalóság ritmusában kifejeződő láthatatlan szépségről mond igaz történetet.

Győr, 2000.

Horgas Béla

Szorgos rajzolók

ahogy a fiaim is rám egyre
mélyebben szántó vonalakkal hasonlítok apámra vagy csak az öregedés teszi ezt
teszem azt az idő meg az egy lábon ugráló vaksi történések együtt
mint szorgos rajzolók
a koponyaformák járomcsontok-púpok és kunos szemrések kívülről is látható
ábráinál rejtettebb geometria
valami hangzat- és ritmusféleség egy levegőben elfekvő áramlás függvénybe
csalhatatlan csobbanásai